

DENET DUYURU
Vergi

AUDIT | TAX | ADVISORY

For the latest from BDO Turkey, follow us

Duyuru Tarihi : 01.12.2021
Duyuru No : 2021/152
Yayımlandığı Yer : VERGİ DÜNYASI DERGİSİ -
Aralık 2021 - Sayı : 484

Mustafa KAYHAN
Avukat

<https://orcid.org/0000-0002-3697-2034>

**HALKA KAPALI ANONİM ŞİRKETLERDE HAMILİNE YAZILI
PAY SENETLERİNİN MERKEZİ KAYIT KURULUŞUNA
BİLDİRİLMESİ****Özet :**

7262 sayılı *Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun* ile Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) kitle imha silahlarının finansmanının önlenmesine ilişkin kararlarının uygulanmasına yönelik usul ve esaslar düzenlenmiştir.

7262 sayılı Kanun ile Türk Ticaret Kanunu'nda (TTK) hamiline yazılı pay senetlerinin bastırılması, dağıtılması ve devri açısından da değişiklikler yapılmıştır. Değişikliklerin en önemli noktası söz konusu pay senetlerine ilişkin Merkezi Kayıt Kuruluşu'na (MKK) bildirim yükümlülüğünün getirilmiş olmasıdır. Bildirimin yapılmamasının gerek idari para cezası gerekse ortaklık haklarının kullanılmaması gibi bazı sonuçları bulunmaktadır.

Hamiline yazılı pay senedi sahiplerinin ve bu nitelikte pay senedi bastırılmış olan (halka açık olmayan) anonim şirketlerin bildirim yükümlülüklerine uyum göstermesi gerekmektedir.

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2020 yılında 10,3 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'dan fazla ülkede bulunan 1.658 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 91.054 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

Konunun önemi çerçevesinde yazımızda, 7262 sayılı Kanun kapsamında halka kapalı anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin MKK'ya bildirim usulü, etkisi ve bildirilmemesinin sonuçları değerlendirilecektir.

Hamiline yazılı pay senetlerinin diğer yönleri, nama yazılı pay senetleri, geçici ilmühaberler ve Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca payları kayden izlenen şirketler çalışmamızın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirket, Hamiline Yazılı Pay Senedi, Merkezi Kayıt Kuruluşu, Genel Kurul, 7262 Sayılı Kanun, HPKS.

GİRİŞ:

Bilindiği üzere, halka kapalı anonim şirketlerin “anonim” özelliğinin temelinde; pay devrinin kolay olması ve pay sahibinin kimliğinin veya sermaye sahibinin çoğu kez bilinmemesi veya önemli olmaması yatar¹. Bu ise hamiline pay senetleri ile sağlanmaktadır.

7262 sayılı Kanun'un 26 ila 33'üncü maddeleriyle TTK'da düzenlenmiş bulunan hamiline yazılı pay senetlerine ilişkin önemli değişiklikler yapılmıştır.

Değişiklikler üç ana başlıkta aşağıdaki gibidir:

- i. 01.04.2021 tarihinden önce ihraç edilmiş hamiline yazılı pay senetlerinin ve bunlara sahip olanların MKK'ya bildirilmesi,
- ii. 01.04.2021 tarihinden sonra ilk defa ihraç edilecek ya da bastırılacak hamiline yazılı pay senetlerinin pay sahiplerine dağıtılmadan önce MKK'ya bildirilerek oradan alınacak tekil bir numara ile pay sahiplerine verilmesi ve bunun takibinin yapılması,
- iii. Şirketler tarafından pay sahiplerine dağıtıldıktan sonra, pay sahipleri tarafından yapılan devirler sonrası devralan tarafından MKK'ya bu senetlerin ve kendilerine ilişkin bilgilerini bildirilmesi.

Yazının ilerleyen bölümlerinde hamiline yazılı pay senetlerinin MKK'ya bildirilmesine ilişkin yukarıda belirtilen hususlar incelenmeye çalışılacaktır.

1. HAMİLİNE YAZILI PAY SENETLERİNİN MKK'YA BİLDİRİMİ:

1.1. Yasal Düzenleme:

Bilindiği üzere, “[7262 Sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun](#)” (7262 sayılı Kanun) 31.12.2020 tarih ve 31351 (5. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış ve hamiline pay senetlerinin basım ve devrinde MKK'ya bildirim zorunluluğu getirilmiştir. İlgili maddeler **01.04.2021** tarihinde yürürlüğe girmiştir.

¹ Tarhan, Damla Gül: Türk Ticaret Kanunu'nda Öngörülen Hamiline Yazılı Pay Senedi Devirlerinin Bildirilmesi Zorunluluğu, 12.01.2021, Lexpera Blog, <https://blog.lexpera.com.tr/author/damla-gul-tarhan/>, (Erişim Tarihi 02.11.2021).

Hamiline yazılı pay senetlerinin bildirimini, MKK tarafından kaydı ile bu kapsamda alınacak ücretlerin belirlenmesi ve “Pay Sahipleri Çizelgesi”nin MKK’dan sağlanmasının usul ve esaslarının belirlendiği [“Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirilmesi Ve Kayıt Altına Alınması Hakkında Tebliğ”](#) (Tebliğ) **06.04.2021** tarih ve 31446 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış ve yayımı itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Son olarak, hamiline yazılı pay senetlerinin yeni düzenlemeler çerçevesinde genel kurullarda temsiline ilişkin değişiklikleri düzenleyen [“Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”](#) (Değişiklik Yönetmeliği) **29.05.2021** tarih ve 31446 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış ve yayımı itibariyle yürürlüğe girmiştir.

1.2. MKK’ya Bildirimin Kapsamı:

Hamiline yazılı pay senetlerinin MKK’ya bildirimini yalnızca halka açık olmayan anonim şirketleri kapsamaktadır (Tebliğ m. 1).

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 13’üncü maddesi uyarınca payları kayden izlenen şirketler açısından söz konusu düzenleme hükümleri uygulanmayacaktır².

Yine nama yazılı pay senetleri ile geçici ilmühaberler de bu bildirim yükümlülüğünün dışındadır.

1.3. Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Bastırılması, Dağıtılması ve Devri:

Hamiline yazılı pay senetleri, pay bedellerinin tamamının ödenmesinin ardından yönetim kurulunun alacağı bir karara istinaden bastırılır³.

Yönetim kurulu kararında asgari olarak, bastırılacak pay senetlerinin; adedi, tertibi, itibari değeri, temsil ettiği pay adedi ve tutarı, grubu, şirket tarafından verilen sıra numarası ile toplam pay adedi ve bu paylara karşılık gelen toplam pay bedeli belirtilir (Tebliğ m. 4/1).

² Bilindiği üzere kayden izlenen paylarda ortaklığa karşı pay sahipliği sıfatının kazanılması MKK nezdinde yapılan işlemle mümkün olacaktır. SerPK m. 13, bu durumda pay defterine kayıt için tarafların başvurusunu dahi zorunlu görmemiş ve MKK kayıtlarının esas alınmasını öngörmüştür. Ayrıntılı değerlendirme için bkz. **Ünal, Mücahit: 7262 Sayılı Kanun ile Türk Ticaret Kanunu’nda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi**, 13.01.2021, Lexpera Blog, <https://blog.lexpera.com.tr/7262-sayili-kanun-ile-turk-ticaret-kanununda-yapilan-degisikliklerin-degerlendirilmesi/>, (Erişim Tarihi 02.10.2021).

³ Payın senede bağlanması, paya bağlı hak ve borçlarda bir değişiklik yaratmaz. Çünkü haklar ve borçlar, senetten değil, kanundan ve esas sözleşmeden doğmaktadır. Bir pay senedi veya ilmühaber, tedavülü mümkün olmayacak derecede yıpranmış veya bozulmuşsa ya da içeriği veya ayırt edici özellikleri ve nitelikleri tereddüte yer bırakmayacak tarzda anlaşılamiyorsa, sahibi, giderlerini peşin ödemek şartıyla, şirketten yeni bir senet veya ilmühaber istemek hakkını haizdir (TTK m. 488). Bkz. **Ünal, Mücahit, a.g.e. Kendigelen, Abuzer/Kırca, İsmail: Kıymetli Evrak Hukuku, Genel Esaslar Kambyo Senetleri**, Eylül 2021, s. 25

Şirketi temsile yetkili olanlarca, yönetim kurulu kararı ve bastırılacak her bir senedin dağıtılacağı hamiline yazılı pay sahibinin;

- *Gerçek kişi ise*; adı, soyadı, vatandaşlığı, yerleşim yeri, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı değilse yabancı kimlik numarası, mavi kart numarası veya pasaport numarası, iletişim bilgileri,
- *Tüzel kişi ise*; unvanı, MERSİS numarası, vergi kimlik numarası veya kayıtlı bulunduğu ülkede verilen sicil numarası ile merkez adresi, iletişim bilgileri,

MKK'ya bildirilerek bu amaçla oluşturulan sisteme kaydedilir⁴.

Pay senedi, sistemde ilgili şirketle ilişkilendirilerek özel algoritma ile üretilen tekil numara altında senet sahibi adına kaydedilir. Yapılan kayıtlar ve üretilen tekil numaralara ilişkin bilgiler MKK sisteminden elektronik ortamda alınır (Tebliğ, m. 4/2).

Pay senetleri, MKK tarafından her bir pay senedi için üretilen tekil numarayı içerecek şekilde şirket tarafından bastırılır. Pay senetlerinin bastırılmasına ilişkin yönetim kurulu kararı tescil ve ilan edilir, ayrıca bağımsız denetime tabi şirketlerde şirketin internet sitesine konulur (Tebliğ, m. 4/3).

Yönetim kurulu kararının tescilinden önce, hamiline yazılı pay senetlerinin MKK sistemine kaydedildiği ticaret sicili müdürlüğü tarafından teyit edilir. Bir diğer ifadeyle pay senetlerinin bastırılmasına ilişkin yönetim kurulu kararı tescil edilmeden önce MKK'ya bildirim ve kayıt yükümlülüğü yerine getirilmelidir.

Pay senetleri şirket adına imzaya yetkili olanlardan en az ikisi tarafından imzalanır ve gerekli kontrollerin yapılmasının ardından imza karşılığında pay sahiplerine dağıtılır. Kanımızca şirkette bulunan imzaya yetkili kişi sayısı tek ise, yalnızca onun imzasının yeterli olur.

Pay senetlerinin bastırılması, MKK'ya bildirilmesi ve pay sahiplerine dağıtılması işlemleri, pay bedellerinin tamamının ödenmesi tarihinden itibaren üç ay içinde tamamlanır.

Sermaye artırımına bağlı olarak hamiline yazılı pay senedi bastırıldığı ve dağıtıldığı durumlarda da yukarıda belirtildiği şekilde hareket edilir.

Esasen 3 aylık pay senedi bastırma süresi içinde ilmühaber çıkarılabilmesi mümkün olmakla birlikte, uygulamada bu 3 aylık süre içinde veya daha sonra ilmühaber çıkarılarak pay senedi bastırılmadığı görülebilmektedir. Hatta hiç pay senedi bastırılmadan sadece ilmühaber ile yetinildiği de gözlenmektedir⁵.

⁴ Tarhan, Damla Gül. Yazar'a göre TTK m.489 değişikliğiyle getirilen MKK'ya bildirim, TTK ve diğer mevzuat hükümleri kapsamında hamiline yazılı pay senetlerine ilişkin olarak uygulanabilecek izin/bildirim gerekliliklerine tam anlamıyla benzerlik göstermemekte ve "kendine özgü" bir görünüm sergilemektedir.

⁵ Sağlam, Erdoğan: Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Basım ve Devri İçin Merkezi Kayıt Kuruluşu'na Bildirim Zorunluluğu ve Geçiş Süreci. 22 Şubat 2021, T24 Bağımsız İnternet Gazetesi, <https://t24.com.tr/yazarlar/erdogan-saglam/hamiline-yazili-pay-senetlerinin-basim-ve-devri-icin-merkezi-kayit-kurulusu-na-bildirim-zorunlulugu-ve-gecis-sureci,29969>

Hamiline yazılı pay senedi sahiplerinin, şirkete karşı pay sahipliğinden doğan hakları⁶ kullanabilmeleri için, pay senedinin zilyedi bulduklarını ispat etmeleri yeterliyken, yapılan değişiklikle hamiline yazılı pay senetlerinin devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesi suretiyle payı devralan tarafından MKK'ya yapılacak bildirimle hüküm ifade eder.

Yapılan değişiklikle bir kıymetli evrak olan hamiline yazılı pay senetlerinin devrine yeni bir aşama eklenmiştir. Hamiline yazılı pay senetlerini devralan kişi şirkete bildirim yapmakla yetinmeyecek ayrıca MKK'ya da bildirim yapılacaktır. Her ne kadar MKK'ya bildirim yapılması hamiline yazılı pay senetlerinin devri açısından bir geçerlilik şartı olmasa da paya bağlı hakların üçüncü kişilere ve şirkete karşı kullanılabilmesi için bir zorunluluk haline getirilmektedir⁷. Bildirim yükümlülüğünün mülkiyet hakkına bir etkisi bulunmamaktadır. Bildirim yükümlülüğü devralandadır⁸.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde hâkim değerlendirmeye göre Maliye İdaresinin, anonim şirket paylarının senede bağlandığı tarih itibarıyla iktisap edilmiş sayılacağı yönündeki görüşünün de bir önemi kalmayacaktır⁹. Zira, kaydı sistemde¹⁰ payların iktisap tarihi ile ilgili olarak da herhangi bir tereddüt

(Erişim Tarihi 02.11.2021). Üç aylık süre içinde bastırmamanın TTK'da belirtilmiş doğrudan bir cezai yaptırımını bulunmamaktadır.

⁶ Ticaret şirketlerinde pay sahibi veya ortak olmaların dolayı kâr payı, tasfiye payı, bedelsiz pay edineme ve rüçhan hakkı gibi mali; genel kurul çağrısı ve gündeme madde konulmasını talep, genel kurula katılma, orada konuşma ve öneride bulunma, oy hakkı, bilgi alma ve inceleme hakkı ile dava hakları gibi idari (yönetmel) hakları bulunmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. **Kendigelen/Kırca**, s. 23 vd.

⁷ **Ünal, Mücahit**, a.g.e.

⁸ Bildirilmeme halinde TTK m. 562/13 hükmündeki idari para cezaları uygulama alanı bulmaktadır. Ayrıntılı açıklamalar için bkz. **aş. (2.10)**

⁹ Halka kapalı şirketlerde hamiline yazılı pay senetleri için kayden izleme ilkesine sıkı bağlılığın pratikte bazı soruları cevapsız bırakması söz konusu olabilir. Örneğin, hamiline yazılı pay senedini devir almış olsa da iki yıldan uzun süredir elinde bulunduran ve hiçbir zaman MKK'ya kayıt yaptırmamış bulunan pay sahibinin paylarını devretmek istemesi durumunda Maliye İdaresi fiilen elde bulundurma şartının yerine getirmiş bulunan ve mülkiyet hakkını üçüncü kişiye devredecek kişinin söz konusu senetleri eline tutmuş sayıp saymayacağı tartışmalı hale gelebilir. Söz konusu hamiline yazılı pay senetleri devir kolaylığı dolayısıyla zincirleme şekilde MKK'ya bildirim yapılmadan birden fazla kişi arasında da devre konu edilmiş olabilir. Bu noktada kanımızca Maliye İdaresinin iki yıldır elde bulundurmaya ispat edebilen pay sahibinin MKK'ya bildirim yapması şartını aramaması gerekmektedir. Yine, aktifinde 2 yıldan uzun süredir hisselerini tutan bir şirket her ne kadar MKK'ya bu devri bildirmemiş olsa bile bu iştirak hisselerini kısmi bölünmeye konu ederse Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında iki yıllık elde bulundurma süresinin tamamlanmadığı ileri sürülebilir mi? Kanımızca elinde bulundurulduğunun ispatı halinde MKK'ya bildirim yapılmamış olması elde bulundurma süresini etkilemeyecektir. Benzer şekilde, MKK'ya kaydedilmemiş olsa bile aynı sermayeye konu edilebilmelidir.

¹⁰ Bu hüküm kaydileştirilen sermaye piyasası araçlarına ilişkin hakların üçüncü kişilere ileri sürülmesi açısından MKK'ya bildirim esas alındığı SPKn m. 13/5 hükmüne paraleldir. MKK'ya bildirimde bulunulmaması hâlinde, hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, TTK'dan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapıncaya kadar kullanamaz (TTK 489.1 ve TTK 426.2). Bkz. **Tarhan, Damla Gül**, a.g.e. Kaydi sistem ile ilgili ayrıntılı açıklamalar için bkz. **Kendigelen/Kırca**, s. 13 vd.

yaşanmaz. Böylelikle anonim paylarının satışında 2 yıllık sürenin hesabı MKK kayıtları esas alınarak kolaylıkla ve ihtilafsız bir şekilde yapılabilir¹¹.

Devralan tarafından şirkete başvurulması durumunda devir bildirimini şirket aracılığıyla yapılır (Tebliğ, m. 5/1).

Yapılacak bildirimde aşağıdaki hususlara yer verilir:

- *Devralan gerçek kişi ise;* adı, soyadı, vatandaşlığı, yerleşim yeri, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı değilse yabancı kimlik numarası, mavi kart numarası veya pasaport numarasına, iletişim bilgilerine,
- *Devralan tüzel kişi ise;* unvanı, MERSİS numarası, vergi kimlik numarası veya kayıtlı bulunduğu ülkede verilen sicil numarası ile merkez adresine, iletişim bilgilerine,

Bildirime pay senedinin bir örneği eklenir.

Bildirim üzerine devralan, ilgili senetle ilişkilendirilerek senede ilişkin tekil numara altında kaydedilir (Tebliğ, m. 5/2-3).

1.4. Pay Sahipleri Çizelgesi:

“*Pay Sahipleri Çizelgesi*”, genel kurulu toplantıya çağırانların genel kurula katılabilecekler listesini düzenlerken hamiline yazılı pay sahipleri bakımından esas aldığı kayıtlardır. Söz konusu kayıtlar MKK’dan sağlanır.

Pay sahipleri çizelgesinin hazırlanması için, şirketi temsile yetkili olanlarca genel kurul tarihinden en az iki gün önce MKK sistemi üzerinden başvuruda bulunulur. Genel kurul toplantıya mahkeme tarafından yetkilendirilen kayyım veya pay sahibi, azlık, tasfiye memurları tarafından çağrılıyorsa başvuru bunlar tarafından yapılabilir. Pay sahipleri çizelgesinde hamiline yazılı pay sahiplerinin ad ve soyadları veya unvanları, adresleri, sahip oldukları pay miktarı, payların itibarî değerleri ve varsa grupları gösterilir (Tebliğ, m. 6/2).

Pay sahipleri çizelgesi MKK tarafından genel kurul gününden bir önceki gün MKK sistemindeki gün sonu kayıtları esas alınarak hazırlanır. Hazırlanan pay sahipleri çizelgesi genel kurul günü MKK sisteminden genel kurulu toplantıya çağırانlar tarafından alınır (Tebliğ, m. 6/3).

Hamiline yazılı pay senedi sahipleri, bunların temsilcileri veya pay senedi üzerinde intifa hakkı tesis edilmişse, bu hakkı yönetim kuruluna belgelendirmek suretiyle intifa hakkı sahibi MKK’dan sağlanan pay sahipleri çizelgesinde isim veya unvanları bulunmak ve hamiline yazılı pay senedine zilyet olduklarını genel kurul toplantısına katılabilecekler listesini imzalamadan önce yönetim kuruluna

¹¹ Sağlam, Erdoğan; a.g.e. 2004 yılında çıkarılan 26 seri no.lu Gelir Vergisi Sirkülerinde, bir sermaye piyasası aracı olan hisse senetlerinin MKK tarafından kayden izlenmesi halinde, bu senetlerin elden çıkarılmasından doğan kazançların tespiti ve vergilendirilmesinde, basılı hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançların tespiti ve vergilendirilmesinde geçerli olan kuralların uygulanacağı açıklanmıştır.

ispatlamak suretiyle genel kurul toplantısına katılabilirler. Değişiklik öncesi hamiline yazılı pay senedi sahipleri genel kurul toplantı gününden en geç bir gün önce, bu senetlere zilyet olduklarını ispatlayarak giriş kartı almak ve ibraz etmek suretiyle genel kurul toplantısına katılabilmekteydi.

TTK m. 1527 uyarınca genel kurul toplantısına MKK'nın Elektronik Genel Kurul Sistemi¹² ile elektronik ortamda katılım yönteminin uygulanacak olması halinde, bu madde uyarınca ayrıca talepte bulunulmasına gerek olmaksızın pay sahipleri çizelgesi Elektronik Genel Kurul Sisteminden alınır (Tebliğ, m. 6/5).

MKK'dan alınan bu bilgiler üçüncü kişilere verilemez, veriliş amacı dışında kullanılamaz.

MKK'dan sağlanan pay sahipleri çizelgesi yönetim kurulu başkanı veya başkanın yetkilendireceği yönetim kurulu üyelerinden biri tarafından imzalanır. Değişiklik öncesi, hazır bulunanlar listesi hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından giriş kartı alanlara göre yönetim kurulunca hazırlanıyor ve söz konusu liste yönetim kurulu başkanı veya başkanın yetkilendireceği yönetim kurulu üyelerinden biri tarafından imzalanıyordu.

1.5. MKK Nezinde Tutulacak Kayıtlar:

Hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bildirimlere dayalı kayıtlar MKK tarafından oluşturulan elektronik ortamda tutulur¹³. Bu kayıtların tutulması ve bunlarda değişiklik yapılmasına ilişkin elektronik işlem yöntemleri Ticaret Bakanlığının uygun görüşü alınmak kaydıyla MKK tarafından belirlenir (Tebliğ, m. 7/1)¹⁴.

Mücbir sebepler nedeniyle bilgi akışı sorunu olduğunda bildirimlerin iletilmesi ile kayıtların tutulması ve değiştirilmesine ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığının uygun görüşü alınmak kaydıyla MKK tarafından belirlenir (Tebliğ, m. 7/2)¹⁵.

Şirket tarafından hatalı veya eksik kayıtları düzeltmek amacıyla MKK sisteminde güncelleme yapılması durumunda, düzeltme yapıldığı bilgisi MKK tarafından şirkete ve ilgili pay sahibine bildirilir. Hamiline yazılı pay senedine ilişkin olarak

¹² Elektronik Genel Kurul ile ilgili ayrıntılı açıklamalar için bkz. **Kayhan, Mustafa:** Anonim ve Limited Şirket Genel Kurullarının Koronavirüs (Covid-19) Salgını Karşısındaki Durumu, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Ocak 2021, S. 205.

¹³ Hamiline Pay Kayıt Sistemi olarak adlandırılan bu sistem kısaca HPKS olarak da anılmaktadır.

¹⁴ Tebliğ'in 7. Maddesine dayanılarak çıkarılmış bulunan "Hamiline Pay Kayıt Sistemi İş ve Bilişim Uygulama İlke Kuralları Yönergesi" (Yayın Tarihi :06.04.2020, Sürüm No:01) <https://www.mkk.com.tr/tr-tr/Saklama-Hizmetleri/Piyasalar-ve-Platformlar/Documents/HPKS%20c4%b0%59f%20ve%20Bili%59fim%20Uygulama%20c4%b0%20Kurallar%20c3%b6nergesi.pdf> (Yönerge)(Erişim Tarihi : 30.10.2021)

¹⁵ Yönerge m. 4/10'a göre mücbir sebeplerle şirket temsilcileri ve/veya pay sahipleri tarafından HPKS'ye iletilmeyen bildirimler için, ilgili şirket ve pay sahibinin bildirimlerinin geçici bir süre için olmak kaydıyla elektronik yöntem dışında bir yöntemle yapılmasına MKK tarafından izin verilebilir. Yönerge m. 4/15'e göre HPKS'de şirket temsilcileri tarafından oluşturulan kayıtlar giriş ve onay olmak üzere iki aşamalı gerçekleştirilir.

MKK sisteminde üretilen tekil numara üzerinde şirket tarafından herhangi bir değişiklik yapılamaz (Tebliğ, m. 7/3).

Bildirimlerin Tebliğ’de düzenlenen usul ve esaslara uygun olmaması halinde kayıt talebi sistem tarafından kabul edilmez (Tebliğ, m. 7/4).

Tebliğ uyarınca MKK’ya yapılan bildirim doğruluğundan, bildirimde bulunan sorumludur (Tebliğ, m. 7/5).

MKK nezdinde Tebliğ hükümleri uyarınca tutulan kayıtlar süresiz olarak saklanır (Tebliğ, m. 7/6).

Tebliğ uyarınca MKK nezdinde tutulan kayıtlar gizlidir. Bu kayıtlar ancak ilgili kanunlar uyarınca yetkili kılınmış mercilerle paylaşılır¹⁶. Ticaret Bakanlığı, Tebliğ kapsamında gerçekleştirilen işlemler esas alınarak oluşturulacak her türlü istatistik veri ve raporun, talep üzerine veya düzenli olarak yazılı veya elektronik ortamda gönderilmesini MKK’dan istemeye yetkilidir (Tebliğ, m. 8/2).

Hamiline yazılı pay sahipleri MKK nezdinde kendi adına kayıtlı payları MKK’nın “[e-Yatırımcı: Yatırımcı Bilgi Merkezi](#)” uygulamasından elektronik ortamda sorgulayabilir, bunlara ilişkin belgeyi elektronik ortamda edinebilir (Tebliğ, m. 8/3).

Şirketler, pay sahipleri ve temsilcilerine ilişkin bilgiler ile bu Tebliğ uyarınca MKK sisteminden aldıkları verileri 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa aykırı olarak ve edinim amacı dışında kullanamazlar (Tebliğ, m. 8/4).

Sermaye azaltımı veya pay senedinin değiştirilmesi nedeniyle senedin iptal edilmesi halinde, şirketi temsile yetkili olanlarca ilgili kararla birlikte yapılacak bildirim üzerine senede ilişkin kayıt MKK sisteminden iptal edilir (Tebliğ, m. 9/1).

Şirketin ticaret sicilinden terkin edildiğinin, bildirim üzerine veya re’sen tespit olunduğu hallerde hamiline yazılı pay senedine ilişkin kayıtlar doğrudan MKK tarafından iptal edilir (Tebliğ, m. 9/2).

MKK’ya bildirimde bulunulmaması hâlinde, hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, TTK’dan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapılınca kadar kullanamaz (Tebliğ, m. 10/1).

Hamiline yazılı pay senedine bağlı hakların şirkete ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde MKK’ya elektronik yöntemlerle yapılan bildirim tarihi esas alınır (Tebliğ, m. 10/2).

¹⁶ Söz konusu kurumların MASAK, Mahkemeler, Savcılıklar, diğer ilgili kamu kurumlarının teftiş birimleri olması beklenir.

1.6. Bildirim ve Bilgilendirme:

Tebliğ uyarınca yapılacak kayıt ve bildirimler, MKK sistemine e-Devlet Kapısı üzerinden elektronik imza, e-devlet şifresi veya T.C. Kimlik Kartı ile erişim sağlanarak veya doğrudan MKK'nın "[e-Yatırımcı: Yatırımcı Bilgi Merkezi](#)" uygulamasından giriş yapılarak elektronik ortamda yapılır (Tebliğ, m. 11/1)¹⁷.

Küllî halefiyete dayanan devirlerde, ilgililer tarafından hak sahipliğini gösterir belgeyle birlikte yapılacak bildirim üzerine MKK kayıtlarında gerekli değişiklik yapılır (Tebliğ m. 14/1).

Mahkemece ergin kılınmayan on sekiz yaşından küçük olanlar ile kısıtlıların Tebliğ hükümleri uyarınca yapacağı bildirimler bunların veli, vasi veya yasal temsilcileri tarafından yerine getirilir. Bildirimlerde veli, vasi veya yasal temsilcinin adı, soyadı, vatandaşlığı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, yabancı kimlik numarası, mavi kart numarası veya pasaport numarası ve iletişim bilgilerine de yer verilir (Tebliğ m. 14/2).

Şirket tarafından yapılan bildirim üzerine şirkete ve pay sahibine; devralan tarafından yapılan bildirim üzerine ise devralan ve devredene kaydın oluşturulduğu hususunda MKK tarafından sistemde kayıtlı telefona kısa mesaj veya elektronik posta adresine elektronik posta gönderilmek suretiyle bilgilendirmede bulunulur (Tebliğ m. 12/1).

Pay sahipleri, adlarına kayıtlı olan hamiline yazılı pay senetlerine ilişkin bilgilere MKK sistemi üzerinden erişebilir ve bu kayıtlar hakkında MKK'dan tevsik edici belge alabilir. MKK tarafından oluşturulan belgeler tek başına herhangi bir pay sahipliği hakkı tesis etmez (Tebliğ m. 12/2).

Şirket ve pay sahipleri daha önce bildirdikleri iletişim bilgilerinde değişiklik olması halinde bu değişiklikleri MKK'ya bildirmekle yükümlüdür. İletişim bilgisinin güncelliğinden ilgili şirket veya pay sahibi sorumludur (Tebliğ m. 12/3).

1.7. Hacze ve Tedbire Konu Edilen Paylar:

Bilindiği üzere anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin haczi İcra ve İflas Kanunu m. 88 çerçevesinde gerçekleştirilir. Bu kapsamda haczolunan senetlerin icra dairesince muhafazası gereklidir.

Muhafaza altına alınmak suretiyle icra müdürlüklerince veya tahsil dairelerince hacze veya yargı mercilerince verilen bir karara istinaden tedbire konu edilen pay senedi hakkında ilgili merciin senet üzerinde yer alan ve MKK tarafından üretilen tekil numarayı içerecek şekilde şirkete yapacağı bildirim üzerine MKK

¹⁷ Yönerge m. 4/2'ye göre şirketlerin HPKS'deki işlemleri, şirket temsilcileri tarafından gerçekleştirilir. Yine, Yönerge m. 4/5'e göre şirketlerin HPKS'ye kayıt aşamasında MERSİS'te hamiline yazılı pay adedi bilgisinin güncel olması gerekmektedir. Bu kapsamda Şirketlerin ilgili ticaret sicili müdürlüğüne başvurarak hamiline yazılı pay bilgilerini güncellemeleri gerekmektedir.

nezdinde gerekli kayıt şirket tarafından oluşturulur¹⁸. Bu kayıtlar ilgili merciin bildirim üzerine aynı usulle sistemden kaldırılır (Tebliğ, m. 13/1).

İlgili merci tarafından aksi yönde bir karar verilmedikçe haczedilen veya tedbire konu edilen pay senedine ilişkin olarak devir bildirim kaydedilemez (Tebliğ, m. 13/2).

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca elkonulan hamiline yazılı paylara ilişkin bildirim elkoyma işlemi uygulayan merci tarafından bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen bilgiler ile birlikte MKK'ya yapılır ve gerekli kayıt MKK tarafından oluşturulur (Tebliğ, m. 13/3).

1.8. Ücret:

Tebliğ uyarınca MKK tarafından verilecek hizmetlerden, tahakkuk edecek vergilerle birlikte Tebliğ'in ekinde belirtilen ücretler alınır.

MKK tarafından uygulanacak ücretler aşağıdaki gibi olup bu ücretler üzerinden vergi ayrıca hesaplanacaktır.

Şirketlerden alınacak ücretler:

- Şirketin MKK Sistemine ilk kaydı sırasında ödenecek ücret 150 TL'dir.
- Şirketin kaydedildiği yılı takip eden yıldan itibaren şirket tarafından MKK sistemine yapılan her bildirim için ödenecek ücret 50 TL'dir. Aynı gün yapılan bildirimlerden tek ücret alınır.
- Hacze ve tedbire konu edilen paylarla ilgili olarak yapılan bildirim ve kayıtlar ücrete tabi değildir.
- Her bir pay sahipleri çizelgesi için ücret 150 TL'dir.

Pay sahiplerinden alınacak ücretler:

- Pay sahibi tarafından her takvim yılında sisteme yapılan ilk devir bildiriminde 50 TL ödenir.
- Aynı yıl içinde yapılan diğer bildirimler ücretlendirilmez.
- Bildirimde bulunulmayan yıllarda ücret alınmaz.
- Bu ücret 2022 yılı itibarıyla uygulamaya alınır.

Ücretler, her yıl Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Türkiye geneli için hesaplanan Tüketici Fiyat Endeksi ve Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksinin, Aralık ayına ilişkin yıllık değişim oranlarının aritmetik ortalaması oranında artırılır. Yapılan hesaplama sonucunda tespit edilen tutarlarda tam sayıdan sonraki küsüratlar dikkate alınmaz (Tebliğ, m. 15/1).

¹⁸ Hacze konu hamiline yazılı pay senedi şirket ya da senedi elinde bulunduran pay senedi sahibince henüz MKK'ya bildirilmemiş ise ilgili kamu kurumunun şirkete bildirim sonrası şirket tarafından öncelikle bu bildirim yapılması sonrasında icraya konu edildiğine dair kayıt yapılması gerekmektedir. Süresinde bildirim yapmayan pay sahibinin ayrıca idari para cezası ile cezalandırılması gerekecektir.

1.9. Geçiş Süreci:

Hamiline yazılı pay senetlerinin MKK'ya bildirimine ilişkin düzenlemelerde 31.12.2021 tarihine kadar geçiş süreci öngörölmüştür.

1.9.1. Bildirimler Açısından:

1.9.1.1. Hamiline Yazılı Pay Senetleri Basılı Olmayan Pay Sahipleri ve Şirketler:

Şirketler tarafından hamiline pay sistemi kabul edilmiş olsa bile pay senetleri çeşitli sebeplerle bastırılmamış olabilir. Örneğin, 6102 sayılı TTK'nın yürürlüğe girdiği 01.07.2012 tarihten önce hamiline yazılı pay sistemi kabul edilmiş, ancak o dönemde pay senedi bastırılmamış ve 6102 sayılı TTK zamanında pay senedi bastırılmasına uyum yükümlülüğü yerine getirilmemiş olabilir. Benzer şekilde 6102 sayılı TTK zamanında gerçekleştirilen bir esas sözleşme değişikliği ile hamiline yazılı pay sistemi kabul edilmiş veya sermaye artırımı yapılmış ancak pay senetlerinin çıkarılmasına ilişkin yönetim kurulu kararı tescil ettirilmeyerek pay senetleri bastırılmamış olabilir¹⁹.

Bilindiği üzere senede bağlanmamış hamiline yazılı paylar senede bağlanmamış nama yazılı paylar ile aynı hükümlere tabidir²⁰. Pay defteri ile ilgili TTK m. 499/1 hükmünde belirtildiği üzere senede bağlanmamış paylar pay defterine kaydedilir. Senede bağlanmamış payların devrine hamiline veya nama yazılı olduğuna bakılmaksızın alacağın temlik hükümleri (TBK m. 183 vd); pay bedeli tamamen ödenmemişse borcun nakli hükümleri (TBK m 195 vd) uygulanır. Nama yazılı paylarda olduğu şekilde kıyasen uygulanarak TTK m. 491/1 uyarınca şirketin onayının da bulunması gerekecektir²¹.

Kanımızca, henüz pay senedi basılı olmayan bu gibi durumlarda şirketler tarafından öncelikle TTK m. 486 hükmü gereği pay senetlerinin bastırılması gerekecektir. Payların kime ait olduğu pay defterinden kolayca tespit edilebilecektir.

Bastırılmadan önce ise Tebliğ hükümleri çerçevesinde MKK bildirimini gerçekleştirilebilecek ve böylelikle bu işlemler 31.12.2021 tarihinden önce tamamlanabilirse herhangi bir idari para cezasına maruz kalınmamış olunacaktır. Geç bastırma ile ilgili üçüncü kişilerin herhangi bir zarara uğraması halinde şirketin karşılaştacağı

¹⁹ TTK m. 486/2 de belirtilen üç aylık süre içinde hamiline yazılı pay senedi bastırılması yükümlülüğünün yerine getirilmemesine bağlanmış açık bir yaptırım hükmü bulunmamaktadır. Diğer yandan bastırmama dolayısıyla TTK'nın muhtelif maddelerinde belirtilen yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu gündeme gelebilecektir.

²⁰ Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 623, Aka, Beyza: Hamiline Yazılı Pay Kavramı ve Hamiline Yazılı Paylar Üzerindeki Hukuki İşlemler, Aristo, Mayıs 2021., s.21.

²¹ Kendigelen/Kırca, s.15; Aka, Beyza, s.21-22.

idari para cezasının yanı sıra TTK'da yer alan yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin genel sorumluluk hükümleri saklıdır.

TTK m. 486/2 uyarınca pay senedi bastırılıncaya kadar ilmühaber çıkarılabilir. İlmühaberlere kıyas yoluyla nama yazılı pay senetlerine ilişkin hükümler uygulanır. Hamiline yazılı hisse senedi bastırılıncaya kadar ilmühaberlerle ilgili bir bildirim yapılmasına gerek bulunmamakla birlikte bedelleri tamamen ödenmiş hamiline yazılı paylarla ilgili senet basımı işinin 3 aylık sürede tamamlanmış olması hususu gözetilmelidir. Üç aylık sürenin geçmiş olmasına rağmen henüz bir bildirim yapılmamışsa 31.12.2021 tarihine kadar basım kararının alınması, MKK bildiriminin yapılması ve senetlerin bastırılması Tebliğ'de yer alan cezai yaptırımlara maruz kalmamak açısından uygun olacaktır.

Mevcut basılı olmayan hamiline yazılı paylar için hisse senedi bastırılması ve teslimi işlemlerinin yerine getirilmemesi halinde, 31.12.2021 tarihinden itibaren ortaklık payından kaynaklanan hakların kullanılamayacağı veya hisselerin başkasına devri imkânının kısıtlanabileceği göz ardı edilmemelidir.

1.9.1.2. Hamiline Yazılı Pay Senetleri Basılı Olan Pay Sahipleri ve Şirketler:

Tebliğin yürürlüğe girdiği tarih olan 06.04.2021 tarihinde, hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, MKK'ya bildirilmek üzere pay senetleri ve Tebliğ ekinde yer alan "*Şirkete Bildirim Formu*"nu iki suret halinde düzenleyerek şirkete başvururlar (Tebliğ, Geçici Madde. 1/1). Burada belirtilen hamiline yazılı pay senetleri 6102 sayılı TTK yürürlükte değilken, bir diğer ifadeyle 6762 sayılı eski TTK yürürlükteyken çıkarılmış bulunan pay senetlerini de kapsar. Şirkete pay sahibi tarafından bir başvuru gerçekleştirilmezse, pay senetlerinin kimin elinde bulunduğu bilinmeyeceği için şirketin MKK'ya bildirim yükümlülüğü ve ilave bir sorumluluğu olmayacaktır²².

Pay senedinin gerçekliği ve geçerliliği ile pay sahibine ilişkin bilgilerin doğruluğu yönetim kurulunca kontrol edilerek formun her iki sureti temsile yetkili yönetim kurulu üyesince imzalanır. Islak imzalı formun bir sureti pay sahibine verilir ve pay senedi şirket tarafından teslim alınır (Tebliğ, Geçici Madde. 1/2).

Pay senedi ve pay sahibine ilişkin Tebliğ'in 4 üncü maddesinde sayılan bilgiler şirkete temsile yetkili olanlarca beş iş günü içinde

²² Hamiline yazılı pay senedi sahibi olup da süresinde gerekli bildirim yapmayan ancak şirketin dış kaynaklardan gerçekleştireceği bir sermaye artırımında rüçhan hakkını kullanmak isteyen bir pay sahibinin öncelikle MKK bildirim yapması gerekir. Diğer yandan iç kaynaklardan yapılan ve rüçhan hakkını kullanmaya gerek bulunmayan bir pay sahibi açısından herhangi bir bildirim yapılmamış olsa bile yeni kazandığı ve senede bağlanacak paylar açısından nasıl kayıt yapılacağına cevabı Tebliğ'de yer almamaktadır. Kanımızca şirket tarafından, pay sahibinin bildirim yapmaması şirket açısından herhangi bir cezai yaptırıma yol açmayacak ve sermaye artırım işlemlerinin gerçekleşmesini engellemeyecektir.

MKK'ya bildirilerek bu amaçla oluşturulan sisteme kaydedilir²³. Yapılan bildirimde ayrıca şirkete ilişkin iletişim bilgilerine yer verilir. Pay senedi sistemde ilgili şirketle ilişkilendirilerek özel algoritma ile üretilen tekil numara altında senet sahibi adına kaydedilir. Yapılan kayıtlar ve üretilen tekil numaralara ilişkin bilgiler MKK sisteminden elektronik ortamda alınır (Tebliğ, Geçici Madde. 1/3).

MKK tarafından senet için üretilen tekil numara senet üzerinde görülebilecek bir yere şirket tarafından yazılır ve imzaya yetkili olanlardan en az ikisi tarafından imzalanır. Formlar, temsile yetkili yönetim kurulu üyesi ve pay sahibi tarafından ayrıca imza edilir. Pay senetleri ve formun bir sureti pay sahibine iade edilir (Tebliğ, Geçici Madde. 1/4).

Pay sahipleri, şirkete başvuramaları halinde TTK'dan doğan paya bağlı haklarını 31.12.2021 tarihinden itibaren başvuruda bulununcaya kadar kullanamaz (Tebliğ, Geçici Madde. 1/5).

Tebliğ'in bu geçiş hükümleri uyarınca düzenlenen ve şirket ile pay sahibi tarafından imza edilen form pay senedinin şirkete teslimi ve senedin pay sahibine iadesinin ispatı dışında herhangi bir amaçla kullanılamaz (Tebliğ, Geçici Madde. 1/6).

Pay sahibi tarafından şirkete yapılan başvuru üzerine senedin kayıt altına alınması ve üretilecek tekil numaranın senet üzerine yazılması işlemlerinin pay sahibinin huzurunda aynı gün içinde yerine getirildiği hallerde ayrıca form düzenlenmeyebilir (Tebliğ, Geçici Madde. 1/7).

Kısaca, 01.04.2021 tarihinden önce pay senetleri basılı olan pay sahiplerinin herhangi bir cezaya maruz kalmamak ve ortaklık haklarını kullanabilmek için 31.12.2021 tarihine kadar MKK'ya bildirilmek üzere şirketlerine başvuruda bulunması gerekmektedir.

01.04.2021 tarihinden sonra bastırılan payların öncelikle MKK'ya bildirilmesi zorunlu olduğundan bu paylar açısından sonradan gerçekleştirilecek devirler hariç ayrıca bir bildirim yapılması gerekmemektedir.

1.9.2. Genel Kurullar Açısından:

1.9.2.1. 31.12.2021 Tarihine Kadar Yapılacak Genel Kurullar:

31.12.2021 tarihine kadar, genel kurulu toplantıya çağırınlar, TTK'nın geçici 14'üncü maddesi uyarınca MKK'ya bildirilmek üzere

²³ Gerek 6102 sayılı TTK'dan önce hamiline yazılı pay sistemini benimsemiş olan ve pay senetlerini bastıran gerek 6102 sayılı TTK'dan sonra bu şartları taşıyan şirketlerin MERSİS üzerinde öncelikle hamiline yazılı pay sistemini taşıdıkları, gerçek durum ile bu durumun sistem üzerinde aynı olacak şekilde örtüştüğünü bağlı bulunduğu ticaret sicil müdürlüğü üzerinden teyit etmeleri gerekmektedir.

şirkete başvuruda bulunan ancak henüz MKK'ya bildirilmeyen pay sahiplerini de genel kurula katılabilecekler listesine dâhil edecektir.

Hamiline yazılı pay senedi sahibi; gerçek kişi ise kimliğini, tüzel kişi ise tüzel kişiyi temsile yetkili olduğunu gösteren yetki belgesi ve kimliğini ibraz etmek suretiyle genel kurula katılabilecekler listesini imzalar.

1.9.2.2. 31.12.2021 Tarihinden Sonra Yapılacak Genel Kurullar:

Genel kurula katılma, genel kurulda oy kullanma, kâr payı alma paya bağlı haklardandır. Tebliğ m.10'da da belirtildiği üzere, MKK'ya bildirimde bulunulmaması halinde, hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapıncaya kadar kullanamazlar. Bir diğer ifadeyle 31.12.2021 tarihinden sonra yapılacak genel kurullara katılabilmek için bu bildirimden geç de olsa yapılması bir ön şart olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.10. Cezai Müeyyideler:

TTK'nın 562'nci maddesine eklenen 13'üncü fıkra ile; Kanun'un yürürlük tarihinden sonra;

- Hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgilerini, senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce MKK'ya bildirmeyenler için 20.000 TL (2022 yılı için 27.240 TL)
- Hamiline yazılı pay senetlerinin devirlerini MKK'ya bildirmeyenler için 5.000 TL (2022 yılı için 6.810 TL),

idari para cezası²⁴ uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen yönetim kurulu üyelerine mi yoksa şirkete mi idari para cezası verileceği açık değildir. Kanaatimizce idari para cezasının muhatabı şirkettir. Ödeme yapan şirket daha sonra yönetim kuruluna rücu edebilecektir²⁵.

Söz konusu idari para cezalarını verme yetkisi ise mahallin en büyük mülki amirine aittir. (TTK m. 562/14). Mahallin en büyük mülki amiri; illerde vali, ilçelerde ise kaymakamdır. Bu durumda idari para cezasını uygulayacak makam şirket merkezinin bulunduğu yere göre belirlenir.

²⁴ Söz konusu tutarlar, 2022 yılından itibaren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17/7. maddesi uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacaktır. Bilindiği üzere yeniden değerlendirme oranı Ekim ayında (Ekim ayı dahil) bir önceki yılın aynı dönemine göre üretici fiyatları gelene endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranıdır. Bu oran Maliye Bakanlığı'nca Resmî Gazete ile ilan edilmektedir (VUK m. 298/B ve C). 2020 yılında %9,11 olan bu oran 2021 yılı için %36,20 olarak kesinleşmiştir.

²⁵ Ünal, Mücahit, a.g.e.

TTK'da öngörülen ve idari para cezası gerektiren kabahatlerin, idari yaptırım kararı verilinceye kadar birden çok işlenmesi halinde, idari para cezasının muhataplarına bir idari para cezası verilir ve ilgili hükme göre verilecek ceza iki kat artırılır. Ancak, bu kabahatin işlenmesi suretiyle bir menfaat temin edilmesi veya zarara sebebiyet verilmesi halinde verilecek idari para cezasının miktarı bu menfaat veya zararın üç katından az olamaz (TTK m. 562/15).

Haklarında idari para cezası uygulananlar, kararın kendilerine tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde ise idari para cezası kararı kesinleşir. Sulh ceza hâkiminin kararına karşı da kararın öğrenildiği günden itibaren 7 gün içinde itirazda bulunabilir. İtiraz üzerine verilen karar ise kesindir. (5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 27, 28/10; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m. 268)²⁶.

2. SONUÇ:

Yazımızda, halka kapalı anonim şirketler açısından hamiline yazılı pay senetlerinin MKK'ya bildirilmesi konusu değerlendirilmiştir. Değişiklik öncesi TTK hükümleri uyarınca; hamiline yazılı pay senetlerinin devri için zilyetliğin geçirilmesi yeterli olurken, yapılan değişiklik ile bu usul değiştirilmiş ve MKK'ya bildirim yükümlülüğü getirilmiştir.

Yine, hamiline yazılı pay senetleri bastırılmadan önce MKK'ya bildirim yapılması gerekmektedir. Bildirim yapılmazsa sahip olunan pay senedinin temsil ettiği sermaye payına ilişkin genel kurula katılma, genel kurulda oy kullanma, bilgi edinme, kâr payı alma gibi otaklık hakları kullanılamayacaktır.

Süresinde bildirim yapmamak dolayısıyla gerek pay sahibine gerekse şirket idari para cezasıyla da karşı karşıya kalabilecektir.

Bilindiği üzere hamiline yazılı paylar özellikle devir kolaylığı için tercih edilmektedir. Değişiklik, anonim şirketin temel dinamikleri arasında bulunan payın serbestçe devredilmesi ve pay sahibinin anonimliğine etki edilmesi sonucunu beraberinde getirmiştir. Bu kolaylık ortadan kalktığı, pay devirleri nama yazılı paylardan daha zor hale geleceği için mevcut hamiline yazılı payların zaman içinde nama yazılı hale dönüştürülmesi beklenebilir.

²⁶ **Yavuz, Mustafa:** Anonim Şirketlerde Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirim Yükümlülüğü, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Mart 2021, S. 207
DENET DUYURU
Sayı : 2021/152-02

KAYNAKÇA:

- **Aka, Beyza:** Hamiline Yazılı Pay Kavramı ve Hamiline Yazılı Paylar Üzerindeki Hukuki İşlemler, Aristo, Mayıs 2021.
- **Kayhan, Mustafa:** Anonim ve Limited Şirket Genel Kurullarının Koronavirüs (Covid-19) Salgını Karşısındaki Durumu, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Ocak 2021, S. 205.
- **Kendigelen, Abuzer/Kırca, İsmail:** Kıymetli Evrak Hukuku, Genel Esaslar Kambiyo Senetleri, Eylül 2021.
- **Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu Ersin:** Ortaklıklar Hukuku I, 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019.
- **Sağlam, Erdoğan:** Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Basım ve Devri İçin Merkezi Kayıt Kuruluşu'na Bildirim Zorunluluğu ve Geçiş Süreci. 22 Şubat 2021, T24 Bağımsız İnternet Gazetesi, <https://t24.com.tr/yazarlar/erdogan-saglam/hamiline-yazili-pay-senetlerinin-basim-ve-devri-icin-merkezi-kayit-kurulusu-na-bildirim-zorunluluğu-ve-gecis-sureci,29969> (Erişim Tarihi 02.11.2021).
- **Tarhan, Damla Gül:** Türk Ticaret Kanunu'nda Öngörülen Hamiline Yazılı Pay Senedi Devirlerinin Bildirilmesi Zorunluluğu, 12.01.2021, Lexpera Blog, <https://blog.lexpera.com.tr/author/damla-gul-tarhan/>, (Erişim Tarihi 02.11.2021).
- **Ünal, Mücahit:** 7262 Sayılı Kanun ile Türk Ticaret Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi, 13.01.2021, Lexpera Blog, <https://blog.lexpera.com.tr/7262-sayili-kanun-ile-turk-ticaret-kanununda-yapilan-degisikliklerin-degerlendirilmesi/>, (Erişim Tarihi 02.10.2021).
- **Yavuz, Mustafa:** Anonim Şirketlerde Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirim Yükümlülüğü, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Mart 2021, S. 207.
- 06.04.2021 tarih ve 31446 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirilmesi Ve Kayıt Altına Alınması Hakkında Tebliğ.
- 14.02.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 13.01.2011 tarih ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu.
- 29.05.2021 tarih ve 31495 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.
- 31.12.2020 tarih ve 31351 (5. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 27.12.2020 tarih ve 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine Kanun.

- Hamiline Pay Kayıt Sistemi İş ve Bilişim Uygulama İlke Kuralları Yönergesi” (Yayın Tarihi :06.04.2020, Sürüm No:01) <https://www.mkk.com.tr/tr-tr/Saklama-Hizmetleri/Piyasalar-ve-Platformlar/Documents/HPKS%20%c4%b0%c5%9f%20ve%20Bili%c5%9fim%20Uygulama%20%c4%b0lke%20Kurallar%c4%b1%20Y%c3%b6nergesi.pdf> (Erişim Tarihi : 02.11.2021).